

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

НАУКА І ОСВІТА

Випуск 2, 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Науково-практичний журнал
Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.
Рік заснування – жовтень 1997.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. журнал внесено до категорії «Б»

Переліку фахових видань України за педагогічними та психологічними науками.

«Наука і освіта» індексується у таких БД: *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*; *ULRICHS WEB Global Serials Directory*; *Academic Resource Index (ResearchBib)*; *ERIC PLUS*; *Index Copernicus*; *Google Scholar*; *CrossRef*; *Polska Bibliografia Naukowa (PBN)*; *Scilit (The Scientific Literature database)*; *WorldCat*, *Open Ukrainian Citation Index (OUCI)*, *Directory of Research Journals Indexing*, *Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)*.

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Чебикін Олексій Яковлевич, доктор психологічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, Заслужений діяч науки і техніки України

Заступник головного редактора:

Виктор Плохих, доктор психологических наук, профессор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)

Члени редакційної колегії:

Абдюлкадір Кабадай, доктор педагогічних наук, професор, Університет імені Неджметтін Ербакан (Туреччина);

Бабов Костянтин, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України» (Україна);

Бєдна Інна, доктор психологічних наук, професор, Інформаційні технології, UPS (США);

Богуш Алла, доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Гоженко Анатолій, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ДП «Науково-дослідний інститут медицини транспорту» МОЗ України (Україна);

Давидович Ніцца, доктор педагогічних наук, професор, Аріельський університет (Ізраїль);

Дегтяренко Тетяна, доктор медичних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Казанжи Марія, доктор психологічних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Княжева Ірина, доктор педагогічних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Койчева Тетяна, доктор педагогічних наук, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Лініков Валерій, доктор медичних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Мартинова Раїса, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національна академія педагогічних наук України, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Самсонов Павел, професор Коледжу Освіти, Університет Луїзіани в Лафайєтті (США);

Саннікова Ольга, доктор психологічних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Симоненко Світлана, доктор психологічних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ситнік Світлана, доктор психологічних наук, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Скворцова Світлана, доктор педагогічних наук, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Україна);

Смірнова-Трибульська Євгенія, доктор педагогічних наук, професор, Сілезький університет (Польща);

Фурман Анатолій, доктор психологічних наук, професор, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Червенак Франк, доктор медичних наук, професор, Лікарня Ленокс Хілл (США);

Чижик Олександр, доктор психологічних наук, професор, Державний університет Сан-Дієго (США);

Богдана Авраменко (відповідальний секретар)

Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол засідання № 13 від 29 червня 2023 р.)

Наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.2020 № 409 журнал внесено до категорії «Б»
Переліку наукових фахових видань України з педагогіки та психології.

Науковий журнал «Наука і освіта» зареєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: КВ № 24078-13918 ПР)

Офіційний сайт видання: <https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN (print): 2311-8466
ISSN (online): 2414-4665

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

Оксана Чекан,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3480-6366>

РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Публікація досліджує актуальну проблему ролі комп'ютерних програм у корекційно-розвивальній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Метою дослідження є розкриття важливості використання комп'ютерних програм у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та аналізу ролі комп'ютерних програм у проведенні корекційної роботи. Для досягнення цієї мети були використані методи аналізу наукової літератури та огляду наявних досліджень у цій галузі. Методи емпіричного дослідження: проведення спостережень та експериментів з використанням різних комп'ютерних програм для оцінки їх ефективності, впливу на розвиток дітей та задоволення їх освітніх потреб. Анкетування та опитування: збір даних від користувачів комп'ютерних програм, щоб вивчити їхнє задоволення від використання, сприйняття корекційно-розвиткових аспектів та можливі проблеми, які вони виявляють. Кількісний аналіз: застосування статистичних методів для обробки даних, отриманих з різних досліджень, з метою визначення статистично значущих відмінностей, тенденцій або зв'язків між використовуваними програмами та показниками результативності. Компаративний аналіз: порівняння різних комп'ютерних програм, їх функціональності, ефективності та впливу на розвиток дітей з особливими освітніми потребами. Результати показують, що комп'ютерні програми мають позитивний вплив на навчання та розвиток навичок у дітей з особливими освітніми потребами. Використання комп'ютерних програм стимулює їх мотивацію та сприяє покращенню сприйняття інформації.

Ключові слова: комп'ютерні програми, корекційно-розвивальна робота, діти з особливими освітніми потребами, фізичний розвиток, когнітивний розвиток, соціальний розвиток.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми.

Характерними рисами початку ХХІ століття є масова комп'ютеризація, стрімкий розвиток цифрових технологій та широкомасштабне використання інформаційних технологій у всіх сферах життя. З метою успішного процесу інформатизації суспільства виникає необхідність у підготовці молоді до життя в інформаційній спільноті, формування інформаційної культури. Це, у свою чергу, призводить до потреби у відповідній підготовці компетентних фахівців.

Створення українського інформаційного середовища у суспільстві відображено у таких нормативно-правових документах: «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки»; концепції Національної програми інформатизації; указі Президента України «Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 17 червня 1997 року», «Про невідкладні заходи щодо впорядкування системи здійснення державної інформаційної політики та удосконалення державного регулювання інформаційних відносин». Однією із цілей «Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років» є забезпечити всі освітні заклади широкосмутовим інтернетом до 2025 року (Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 р., 2015).

«Національна доктрина розвитку освіти» зазначає, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечують подальше удосконалення освітньо-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві» (Указ Президента України від 17 квітня, 2002).

Загальні питання інформатизації суспільства розглянуто багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими, такими як: В. Биков, В. Гавловський, М. Кастель, Д. Лайон, В. Цимбалюк та інші. Проблеми використання інформаційних технологій у дошкільній освіті відображено у дослідженнях Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш, Е. Карпової, Т. Поніманської, де висвітлено сучасні підходи до реалізації професійної підготовки педагогів дошкільних закладів. Автори В. Глушкова, Ю. Машбиць та С. Пейперта у своїх працях зазначають, що використання цифрових технологій дає змогу покращити сприймання інформації, підвищує ефективність освітнього процесу (Беленька, 2011; Богуш, 2013).

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні ХХІ ст. говориться, що «пріоритетом у розвитку освіти є запровадження новітніх інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечують подальше удосконалення освітньо-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві»

(Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті, 2001).

У працях В. Безпалька, Л. Буркова, В. Лаптева, Є. Кузнецова, Ю. Машбиця та інших викладено дослідження щодо застосування цифрових технологій у процесі навчання підростаючого покоління (Беспалько, 2002; Буркова, 2001).

Мета та завдання. Мета роботи – розкрити важливість використання комп'ютерних програм у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та проаналізувати роль комп'ютерних ігор у проведенні корекційної роботи.

Завдання: 1) дослідити вплив комп'ютерних програм на розвиток дітей з особливими освітніми потребами, зокрема їх вплив на когнітивні, моторні та комунікативні навички; 2) проаналізувати ефективність різних типів комп'ютерних програм (логічних, мовних, моторних тощо) у проведенні корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та визначити найбільш оптимальні методи та стратегії використання цих програм для досягнення позитивних результатів.

Методи дослідження. У контексті поданої публікації були використані такі методи дослідження:

– аналіз літературних джерел (для отримання інформації про наявні комп'ютерні програми для корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, їхні види, призначення та функціональні можливості);

– емпіричні дослідження: проведення спостережень та експериментів з використанням різних комп'ютерних програм для оцінки їх ефективності, впливу на розвиток дітей та задоволення їх освітніх потреб;

– анкетування та опитування: збір даних від користувачів комп'ютерних програм, щоб вивчити їхнє задоволення від використання, сприйняття корекційно-розвиткових аспектів та можливі проблеми, які вони виявляють;

– кількісний аналіз: застосування статистичних методів для обробки даних, отриманих з різних досліджень, з метою визначення статистично значущих відмінностей, тенденцій або зв'язків між використовуваними програмами та показниками результативності;

– компаративний аналіз: порівняння різних комп'ютерних програм, їх функціональності, ефективності та впливу на розвиток дітей з особливими освітніми потребами.

Результати дослідження та їх обговорення. Ці методи дослідження можуть допомогти в розширенні знань про комп'ютерні програми для корекційно-розвиткової роботи та забезпечити підґрунтя для подальшого удосконалення та впровадження таких програм у практику роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Педагогічна робота з дітьми з особливими освітніми потребами передбачає врахування їхнього потенціалу розвитку, який може бути повністю реалізова-

ний через адекватну організацію освітнього процесу. Таким чином, при корекції психічного розвитку дитини необхідно не лише навчати її пропущеним матеріалам заняття, але й працювати над вирівнюванням розривів, які утворилися протягом дошкільного періоду та перешкоджатимуть у перспективі успішному навчанню у школі (Корекційно-розвивальні програми для дітей з особливими освітніми потребами, 2018).

Корекційно-спрямованим називається освітній процес, у якому застосовуються спеціальні педагогічні прийоми, спрямовані на виправлення недоліків, характерних для вихованців, а також сприяють їхньому інтелектуальному, фізичному розвитку та становленню особистості загалом. Використання системи спеціальних педагогічних прийомів під час освітнього процесу та розвитку дітей з особливими освітніми потребами має бути основою для корекції порушень психофізичного розвитку вихованців закладів дошкільної освіти. Корекція інтелектуальних порушень проводиться протягом усієї освітньо-виховної роботи у ЗДО (Чеботарьова, 2019; Трикоз, 2018).

Педагогічні прийоми корекційно-розвиткової роботи відрізняються тим, що вони сприяють стимулюванню компенсаторних процесів у розвитку дітей з особливими освітніми потребами і сприяють формуванню у них нових позитивних форм. Це веде до засвоєння вихованцями конкретного обсягу знань, конкретних умінь і навичок. Вихованці розвивають загальні, навчальні й трудові вміння, які відображають їхній рівень самостійності вирішення нових освітніх і навчально-виробничих завдань.

Корекційно-розвитковий освітній процес передбачає глибоку роботу з корекції психічних функцій, пізнавальної діяльності, навичок спілкування, а також з розвитку вмінь і навичок у процесі трудового навчання з урахуванням здібностей і потенціалу дітей (Корекційно-розвивальні програми для дітей з особливими освітніми потребами, 2018).

Під час проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами виникає потреба в пошуку найефективніших засобів для досягнення максимального результату у їхньому розвитку. Використання різноманітних нетрадиційних методів і прийомів у роботі допомагає уникнути втоми дітей, підтримує їхню пізнавальну активність, сприяє оптимізації педагогічного процесу, індивідуалізації освітнього процесу та значно підвищує ефективність педагогічної роботи загалом. Для організації такого процесу найкраще підходять нетрадиційні методи, такі як використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання, що дозволяють сприймати інформацію на якісно новому рівні.

У корекційно-розвитковій роботі важливо використовувати комп'ютерні ігри. Одним із основних завдань організації корекційної діяльності є ознайомлення дітей з комп'ютером у формі ігор. У грі дитина використовує свої знання, досвід та враження, які відображаються в соціальних ігрових діях та знаках, що

набувають смислу в контексті гри. Дитина виявляє здатність надавати нейтральному об'єкту ігрове значення в контексті гри. Ця здатність є важливим психологічним фундаментом для включення комп'ютера як ігрового засобу в гру дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами.

Використання комп'ютера в корекційній роботі передбачає його органічне включення у комплексний підхід, який враховує структуру порушення, вікові та індивідуальні особливості дитини. Завдяки комп'ютеру освітній матеріал можна підібрати з урахуванням рівня складності. Кожній дитині можна запропонувати завдання, які відповідають її потребам та особливостям. Під час комп'ютерних занять можна змінювати рівень складності та тип завдань, враховуючи можливості дитини. Це дозволяє зміцнювати усвідомлення матеріалу шляхом повторення. Важливо методично організувати освітній процес так, щоб дитина не лише спостерігала і слухала, але й виконувала дії та вимовляла презентовану інформацію. На сучасному етапі існує безліч комп'ютерних навчальних ігор та мультимедійних посібників з енциклопедичними даними, які відповідають сучасним психолого-педагогічним, ергономічним та санітарно-гігієнічним вимогам. Вони успішно використовуються для розвитку пізнавальних, соціальних та естетичних навичок дітей.

Чимало комп'ютерних програм можна активно використовувати під час проведення корекційно-розвиткових занять. Наприклад, для створення анімо-

ваних персонажів та букв можна працювати з програмами Macromedia Flash та PowerPoint. Яскраві ілюстрації можна створити за допомогою таких програм, як Paint, Adobe Photoshop та CorelDRAW. Програма PowerPoint також дозволяє створити ціле заняття з різноманітними завданнями. Серед нетрадиційних методів особливе місце займають комп'ютерні програми, які забезпечують корекцію інтелектуальних порушень (див. табл. 1).

«Дельфа-142», «Дельфа-130». Для успішної організації корекційної роботи логопеду та сурдопедагогу рекомендується використовувати комп'ютерні тренажери «Дельфа130» і «Дельфа-142». За допомогою комп'ютерної технології «Дельфа-130» створюється ігрове середовище, в якому діти вирішують корекційні завдання з сурдологопедичного спрямування. Технологія забезпечує постійний контроль за діями дитини та регулює оптимальний темп виконання завдань різної складності. Використання цих тренажерів сприяє покращенню навичок вимовляння через зоровий контроль за формуванням навичок (Сухорукова, 2019).

Тренажер «Дельфа-142» призначений для корекції мовлення дитини. Використання тренажера з різними рівнями складності дозволяє організувати корекційну роботу з дітьми, у яких є порушення інтелекту, нарікання на слухові та мовленнєві недоліки. При цьому система враховує особливості зорового сприймання та пам'яті дітей з мовленнєвою патологією (Глушков, 1990).

Таблиця 1

Комп'ютерні програми для проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами

Назва	Види	Призначення
«Дельфа – 130»	Комп'ютерний тренажер	Організація та виконання тренувально-корекційних вправ логопедичного характеру
«Дельфа – 142»	Комп'ютерний тренажер	Формування усного та писемного мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями
«Ігри для Тигри»	Спеціалізована комп'ютерна технологія	Корекція загального недорозвинення мовлення
«Видима мова»	Програмно-апаратний комплекс	Формування і корекція усного мовлення
«Живий звук»	Програмно-апаратний методичний комп'ютерний комплекс	Організація і забезпечення корекційно-компенсаторного навчання дітей із інтелектуальними порушеннями слухомовленнєвого характеру
«Вундеркінд»	Логопедична комп'ютерна програма	Збагачення активного і пасивного словника дітей, навчання правильної вимови слів
«Самоучка»	Логопедична комп'ютерна програма	Вивчення навчального матеріалу за допомогою інтерактивних флеш-ігор
«Сонячний замок»	Спеціалізована логопедична програма	Корекція фонетико - фонематичної сторони мовлення
«Домашній логопед»	Комп'ютерна програма	Стимуляція природної мозкової активності за допомогою звуків високих частот – інноваційний метод відновлення мовленнєвих та інтелектуальних порушень
«Вчимося говорити правильно»	Комп'ютерна програма	Робота з ФФНМ
«Палатометер» (Palatometer)	Комп'ютерно-технічна система	Діагностика та корекція порушень мовлення різної етіології для осіб різних вікових категорій
«Адаптація-Лого»	Комп'ютерний навчально-програмний комплекс	Удосконалення навчально-мовленнєвих умінь дітей із тяжкими порушеннями мовлення
«Візуальний тренажер звуковимови»	Комп'ютерний програмний комплекс	Формування, корекції усного мовлення дітей і дорослих, що мають ООП

«Ігри для Тигри». Для опори на зорове сприймання під час інтелектуальної корекції рекомендується використовувати спеціалізовану комп'ютерну логопедичну програму «Ігри для Тигри». Ця програма активізує компенсаторні механізми, формує стійкі візуально-кінестетичні умовно-рефлекторні зв'язки центральної нервової системи і сприяє формуванню правильних мовленнєвих навичок через серію вправ, таких як «Вимовляння звуків», «Просодика», «Фонематика» та «Лексика». Програмно-методичний комплекс рекомендований для роботи логопедам і дефектологам, але більше ніж 50 комп'ютерних вправ з детальними методичними рекомендаціями можуть бути використані також батьками для самостійних занять з дітьми вдома (Крохмаль, 2018).

«Видима мова». У корекційно-педагогічній діяльності сурдологів та логопедів велике значення має програмно-апаратний комплекс Speechviewer («Видима мова»). Цей комплекс використовується для формування та корекції усного мовлення дитини з дворічного віку. Під час використання цієї програми на моніторі відображаються акустичні компоненти мови. Методичний супровід допомагає фахівцям розуміти, які завдання щодо формування та корекції мовлення можна вирішувати з допомогою цього комплексу, як ефективно впроваджувати роботу з комп'ютером у традиційні індивідуальні заняття з дитиною. Програма також допомагає контролювати та демонструвати прогрес у розвитку мовленнєвих навичок дитини (Глушков, 1990).

«Живий звук». Універсальний комп'ютерний тренажер з корекційно-розвитковою програмою «Живий звук» призначений для ефективного розвитку мовлення дітей з особливими освітніми потребами. Ця програма надає особливу увагу розвитку наочно-дійового, наочно-образного та словесно-логічного мислення, ігрової та пізнавальної діяльності. У програмі «Живий звук» використовується педагогічний підхід, який розрізняє фонем за їх сприйманням, розпізнаванням зором, слухом та тактильно, а також враховує послідовність їх формування у дітей з порушенням слуху. В програмі також враховано близькість/віддаленість фонем за частотними характеристиками та пріоритетність сенсорних систем у сприйманні й розпізнаванні. Програма забезпечує полісенсорний вплив на розвиток дитини, організацію ігрової стратегії корекційно-педагогічних дій, доступність й послідовність навчання. Вона складається з трьох функціональних частин: бази даних, графічної візуалізації мовлення та модулів корекційно-розвивального навантаження (Богданович, 2018).

Висновки. Отже, враховуючи цей матеріал, можна зробити висновок, що комп'ютерні програми відіграють важливу роль у проведенні корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Вони є ефективними інструментами для покращення мовленнєвих навичок, розвитку комунікативних вмінь та забезпечення індивідуального підходу під час освітнього

процесу. Комп'ютерні програми здатні забезпечити ігрову та стимулюючу форму навчання, сприяти активній участі дітей та мотивувати їх до досягнення успіху.

Крім того, такі програми дозволяють логопедам і педагогам максимально адаптувати освітній процес до потреб кожного вихованця, працювати над конкретними викликами та розвивати необхідні навички і вміння. Вони сприяють створенню стимулюючого та підтримуючого середовища, де діти можуть працювати над своїми слабкими сторонами та розвивати свій потенціал.

Перспективою подальшого дослідження в галузі комп'ютерних програм для корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами є розширення функціональності програм та використання технологій віртуальної та доповненої реальності, що сприятиме більш ефективному навчанню та стимулюванню мотивації дітей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В.П. Освіта та навчання з використанням комп'ютерів (педагогіка третього тисячоліття). Київ : МПСІ, 2002. 352 с.
2. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 320 с.
3. Богуш А.М., Трифонова О.С., Кисельова О.І. Комунікативно-мовленнєвий супровід становлення україномовної особистості майбутніх фахівців дошкільної освіти півдня України : навч. посіб. / за ред. А.М. Богуш. Одеса : Лерадрук, 2013. 241 с.
4. Буркова Л. Технології в освіті. *Рідна школа*. 2001. № 2. С. 18–19.
5. Використання універсального комп'ютерного тренажера з корекційно-розвиваючою програмою «Живий звук» в процесі реабілітації дітей з порушеннями слуху та мовлення в Центрі слухо-мовленнєвої реабілітації НВП «ВАБОС» / Т.В. Богданович, Д.М. Заїка, В.О. Конюшняк та ін. URL: <http://csr-vabos.com.ua/Vikoristanya> (дата звернення: 10.06.2018).
6. Глушков В.М. Кібернетика, обчислювальна техніка, інформатика: вибрані праці в 3-х т. Т. 2. ЕОМ – технічна база кібернетики. Київ : Наукова думка, 1990. 268 с.
7. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 р. URL: <https://osvita.ua/news/43501/>.
8. Корекційно-розвивальні програми для дітей з особливими освітніми потребами. URL: http://ispukr.org.ua/?page_id=2422#.XVHNeMzblU (дата звернення: 03.10.2018).
9. Крохмаль В.М. Сучасні методики підвищення ефективності корекційного впливу при різних мовленнєвих порушеннях дітей дошкільного віку. URL: <http://loippo-konsultacii.blogspot.com/2010/03/blog-post05.html> (дата звернення: 10.03.2018).
10. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті. *Освіта України*. 2001. № 1. С. 22–25.
11. Особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті дітей з інтелектуальними порушеннями: навчально-методичний посібник / О. Чеботарьова та ін. ; за наук. ред. О. Чеботарьової, І. Сухіної. Київ : ІСПП ім. М. Ярмаченка НАПН України, 2019. 233 с.

12. Сухорукова Г.Ф. Використання комп'ютерного тренажера «Дельфа-130» в корекційній роботі. URL: <http://festival.1september.ru>.

13. Трикоз С.В. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

14. Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 «Про Національну доктрину розвитку освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#o2>.

REFERENCES

1. Bepalko, V.P. (2002). Osvita ta navchannia z vykorystanniam kompiuteriv (pedagogika tretogo tysiacholittia) [Education and training using computers (pedagogy of the third millennium)]. Kyiv : MPSI. 352 s. [in Ukrainian]

2. Bieliienka, H.V. (2011). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vykhovatelya doshkilnoho navchalnoho zakladu: monohrafiia. [Formation of professional competence of a modern preschool teacher: monograph]. Kyiv : un-t im. B. Hrinchenka. 320 s. [in Ukrainian]

3. Bohush, A.M., Tryfonova, O.S., & Kyselova, O.I. (2013). Komunikatyvno-movlenniievi suprovid stanovlennia ukrainomovnoi osobystosti maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity pivdnia Ukrainy: navch. posib. [Communicative and speech support for the formation of the Ukrainian-speaking personality of future specialists of preschool education in the south of Ukraine: training. manual] / za. red. A. M. Bohush. Odesa: Leradruk. 241 s. [in Ukrainian]

4. Burkova, L. (2001). Tekhnolohii v osviti [Technologies in education] Ridna shkola. № 2. S. 18–19. [in Ukrainian]

5. Vykorystannia universalnoho kompiuternoho trenazheru z korektsiino-rozvyvaiuchoiu prohramoiu “Zhyvyi zvuk” v protsesi reabilitatsii ditei z porushenniamy slukhu ta movlennia v Tsentri slukho-movlenniievoi reabilitatsii NVP “VABOS” [The use of a universal computer simulator with the corrective and developmental program “Living Sound” in the process of rehabilitation of children with hearing and speech impairments in the Center for Hearing and Speech Rehabilitation of the NVP “VABOS”] / T. V. Bohdanovych, D. M. Zaika, V. O. Koniushniak ta in. Retrieved from: <http://csr-vabos.com.ua/Vikoristanya> (data zvernennia: 10.06.2018) [in Ukrainian]

6. Hlushkov, V.M. (1990). Kibernetika, obchysliualna tekhnika, informatyka: vybrani pratsi v 3-kh t. [Cybernetics,

computer technology, informatics: selected works in 3 volumes]. T. 2. EOM – tekhnichna baza kibernetiky. Kyiv : Naukova dumka. 268 s. [in Ukrainian]

7. Kontsepsiia rozvytku osvity Ukrainy na period 2015–2025 r. (2015). [Concept of education development of Ukraine for the period 2015–2025]. Retrieved from: <https://osvita.ua/news/43501> [in Ukrainian]

8. Korektsiino-rozvyvalni prohramy dlia ditei z osoblyvymy osvitynymi potrebamy [Correctional and developmental programs for children with special educational needs.] Retrieved from: http://ispukr.org.ua/?page_id=2422#. XVHNeMzblIU (data zvernennia: 03.10.2018) [in Ukrainian]

9. Krokmal, V.M. Suchasni metodyky pidvyshchennia efektyvnosti korektsiinoho vplyvu pry ryznykh movlenniivykh porushenniakh ditei doshkilnoho viku [Modern methods of increasing the effectiveness of corrective action in various speech disorders of preschool children]. Retrieved from: <http://loippo-konsultacii.blogspot.com/2010/03/blog-post05.html> (data zvernennia: 10.03.2018). [in Ukrainian]

10. Natsionalna doktryna rozvytku osvity u XXI stolitti [National doctrine of education development in the 21st century]. Osvita Ukrainy, 2001. № 1. S. 22–25 [in Ukrainian]

11. Osoblyvosti realizatsii kompetentnisnoho pidkhotu v osviti ditei z intelektualnymy porushenniamy: navchalno-metodychnyi posibnyk [Peculiarities of the implementation of the competence approach in the education of children with intellectual disabilities: educational and methodological manual] / avt.: O. Chebotarova ta in.; za nauk. red.: O. Chebotarova, I. Sukhynoi (2019). Kyiv : ISPP im. M. Yarmachenka NAPN Ukrainy., 233 c. [in Ukrainian]

12. Sukhorukova, H.F. Vykorystannia kompiuternoho trenazhera «Delfa-130» v korektsiinii roboti [Use of the computer simulator “Delfa-130” in correctional work]. Retrieved from: <http://festival.1september.ru> [in Ukrainian]

13. Trykoz, S.V. (2018). Dytyna z porushenniamy intelektualnoho rozvytku [A child with intellectual disabilities]. Kharkiv: Vyd-vo “Ranok”, VH “Kenhuru”. 40 s. [in Ukrainian]

14. Uказ Презыдента Украйны vid 17 kvitnia 2002 r. № 347/2002 “Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity” [Decree of the President of Ukraine dated April 17, 2002 No. 347/2002 “On the National Doctrine of Education Development”]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#o2>

Oksana Chekan,

Ph.D.,

Associate Professor at the Department of Preschool and Special Education,

Mukachevo State University,

26, Uzhhorodska str., Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3480-6366>

THE ROLE OF COMPUTER PROGRAMS IN CORRECTIONAL-DEVELOPMENTAL WORK WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

This publication explores the current issue of the role of computer programs in correctional-developmental work with children with special educational needs. The aim of the research is to highlight the importance of using computer programs in correctional-developmental work with children with special educational needs and analyze the role of computer programs in carrying out correctional work. To achieve this goal, methods of analyzing scientific literature and reviewing existing research in this field were used. Empirical research methods included observations and experiments using various computer programs to assess their effectiveness, impact on children's development, and satisfaction of their educational needs. Surveys and interviews were conducted to collect data from users of computer programs to study their satisfaction with their use, perception of

correctional-developmental aspects, and any problems they may encounter. Quantitative analysis involved applying statistical methods to process data obtained from different studies to determine statistically significant differences, trends, or relationships between the programs used and performance indicators. Comparative analysis involved comparing different computer programs, their functionality, effectiveness, and impact on the development of children with special educational needs. The results show that computer programs have a positive impact on learning and skill development in children with special educational needs. The use of computer programs stimulates their motivation and enhances information perception.

Key words: *computer programs, correctional-developmental work, children with special educational needs, physical development, cognitive development, social development.*

Подано до редакції 29.06.2023

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>